

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Gediz Havzası, sularını Gediz Nehri ve kolları vasıtasıyla Ege Denizi'ne boşaltan, Kuzey Ege, Susurluk ve Küçük Menderes Havzaları arasındaki 17,034 km² alanı kaplamaktadır. Gediz Havzası sınırları içerisinde Manisa, İzmir, Kütahya ve Uşak illeri yer almaktadır. Havzaya ismini veren Gediz Nehri'nin 175 km'si Manisa ili, 40 km'si Kütahya ili, 25 km'si Uşak ili, 35 km'si ise İzmir ili topraklarında bulunmaktadır. Havzada su talebinin yaklaşık %80'i tarımsal sulama amaçlıdır. İzmir ve Manisa illerinin içme suyunun büyük kısmı Gediz Havzasından karşılanmaktadır. Havza, Gediz Nehri'nin oluşturduğu çok verimli ova topraklarına ve tarıma elverişli bir iklime sahip olduğundan, Ege Bölgesi tarımında ilk sırada yer almaktadır. Bölgede gıda sektörü ilk sırayı almakta olup, havzanın verimli topraklarında yetişen tarımsal ürünler işlenmektedir. Gediz Havzası'nda, endüstriyel faaliyetler, Organize Sanayi Bölgelerinin denetimsiz atıkları, tarımsal faaliyetlerde gübre ve pestisit kullanımı, hızla artan nüfusun evsel atıkları, kirli suları, bölgede bulunan alabalık çiftlikleri, maden ocakları, kum ocakları, artan jeotermal faaliyetler, havza yakınında bulunan taş ocakları nedeniyle yüzey suları ve yeraltı suları kirlenmekte, su kalitesi bozulmaktadır. Yörede, toprakta ve suda ağır metal miktarı da yüksektir. Bunca olumsuzluğa rağmen yeni yapılmak istenen maden ocakları için ÇED gerekli değil kararı bulunmakta, yöre halkı bu konuda hukuksal mücadele vermek zorunda kalmaktadır. Sonbahar mevsiminde yağışların artması ile nehre daha fazla organik ve inorganik yük karışmaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 14 Ağustos 2018 tarihinde İzmir ve Manisa Valiliklerine gönderdiği yazıda; Gediz Havzası yeraltı sularında yapılan çalışmalarda; jeotermal faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştirildiği alanlarda arsenik başta olmak üzere metal ve yarı metal oranlarının içme/kullanma sularında limitlerin çok üstünde olduğunun ortaya çıktığını, jeotermal ve maden ruhsatı verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Alaşehir ve Salihli arasında yer alan bölgede gerçekleştirilen sondaj çalışmalarında yer altı sularının 4.sınıf olduğu da tespit

edilmiştir. Gediz Nehri'nin kirliliği Uşak ve Kütahya'dan başlayıp, İzmir'e kadar devam etmektedir. Kirlilik çevre ve halk sağlığı açısından büyük tehdit oluşturmaktadır. Ekolojik tahribat nedeniyle havzadaki Gediz Nehrinde bir çok balık türleri, biyoçeşitlilik de yok olmuştur.

Bu bağlamda;

1- Gediz Nehri'nin ve nehre akan çayların temizlenmesi için Bakanlığınızın ne gibi çalışmaları vardır? İzmir, Manisa, Kütahya, Uşak ve Denizli illeri için nehir kenarına atık su kanalı, nehirlerle ve çaylara evsel ve sanayi atık suların dökülmesinin yasaklanması gibi projeleriniz var mıdır? Nehrin temizlenmesi için programınız nedir? Kalıcı olarak nehrin temizlenmesi mümkün müdür?

2- 2008 yılında yürürlüğe giren Gediz Havzası Koruma Eylem planına göre Gediz nehri ne kadar temizlenmiştir? Plan tamamıyla uyulamaya konulabilmiş midir? Bilimsel temele dayalı havza yönetimi konusunda çalışmalarınız nelerdir?

3- Gediz Havzası'nda bulunan belediyelerin, işletmelerin ve sanayi tesislerinin kaçında arıtma tesisi vardır? Arıtma tesisi olmayan belediye, sanayi tesisi Organize Sanayi Bölgelerine ne gibi yaptırımlar uygulanmaktadır? Evsel ve endüstriyel atık su kaynaklarıyla ilgili yönetmeliğe uymayanlara yasalar gereği 2018 yılı içinde ne kadarlık para cezası verilmiştir?

4- Gediz Havzasında yüksek kimyasal madde içeren içme/kullanma suları, tarımsal üretim nedeniyle özellikle kansere yakalanan hastalar için bir çalışmanız var mıdır? 2002 yılından bu yana bölgede kanser vakalarında artış olmuş mudur? Sağlık Bakanlığı ve yöre vatandaşlarıyla bu konuda işbirliği yapıyor musunuz?

5- Çiftçilerin Gediz nehri ve nehre su akıtan çayların kirli suları ile sulama yaptıkları da bilinmektedir. Bu ürünlerin tehlikelerinden vatandaşları korumak için ne gibi çalışmalarınız vardır? Tarım ve Orman Bakanlığı ile bu konuda ve sulama sistemleri için işbirliği yapılmakta mıdır?

6- Gediz havzasında nerelerde taş ocakları, kum ocakları, JES ve HES bulunmaktadır? 2008 Yılından itibaren kaç taş ocağına, kum ocağına, JES ve HES izni verilmiştir? Kaç maden işletmesinin ÇED raporu vardır? Kaç işletme için ÇED gerekli değildir kararı verilmiştir?

7- Gediz Nehri'nin temizlenmesi için Meslek odaları ve Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliğiniz var mıdır? Yöre halkında büyük üzüntü ve endişe yaratan bu durum için işbirliği yapılacak mıdır?

8- Gediz Havzasında yeraltı sularındaki yüksek orandaki kimyasal maddelerin temizlenmesi için ne gibi çalışmalar yapmaktasınız? Bu konuda işbirliği yaptığınız kurum ve kuruluşlar var mıdır?